

Bibliotheek Tynaarlo kijkt vooruit

Meerjarenvisie bibliotheekwerk Tynaarlo 2017-2020

Op weg naar een maatschappelijke Bibliotheek

De Bibliotheek verandert. De focus van het bibliotheekwerk verschuift van het uitlenen van boeken ('klassieke functie') naar verschillende maatschappelijke taken. In heel Nederland is deze beweging volop gaande; ook in de gemeente Tynaarlo. Dat betekent dat Bibliotheek Tynaarlo een belangrijke bijdrage kan en wil leveren aan:

- ✓ de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid;
- ✓ het vergoten van digitale en andere 21^e-eeuwse vaardigheden (o.a. mediawijsheid, informatievaardigheden en programmeren);
- ✓ de persoonlijke ontwikkelingen van mensen (een leven lang leren).

Een ingrijpende transitie die hard nodig is, maar veel vraagt van de Bibliotheek en haar medewerkers. Ondernemerschap, innovatief vermogen, flexibiliteit en de durf om keuzes te maken. Waar zetten we als Bibliotheek op in? Met wie werken we samen om dat te bereiken? En wat laten we over aan andere partijen? Momenteel zit Bibliotheek Tynaarlo middenin deze verandering.

Eelde, Vries en Zuidlaren

Bibliotheek Tynaarlo gaat daarbij uit van behoud van de drie vestigingen in Eelde, Vries en Zuidlaren. Daarover heeft de gemeenteraad van Tynaarlo zich immers duidelijk uitgesproken. Bovendien zijn deze bibliotheken diepgeworteld in de betreffende kernen: ze zijn onlosmakelijk verbonden met de lokale samenleving en sluiten goed aan op de andere aanwezige voorzieningen in de dorpen. Voor een succesvolle invulling van de maatschappelijke Bibliotheek is een fysieke plek in de buurt ook zeer wenselijk. De Bibliotheek als laagdrempelige, onafhankelijke, publieke voorziening. Een fijne plek voor iedereen die wil ontspannen en een moment van rust zoekt ('time-out') om informatie in wat voor vorm dan ook tot zich te nemen.

Collegemanifest 2014-2018

Bibliotheek Tynaarlo ziet verschillende aanknopingspunten om als Maatschappelijke Bibliotheek een bijdrage te leveren aan de ambities van de gemeente Tynaarlo zoals deze zijn verwoord in het *Collegemanifest gemeente Tynaarlo 2014-2018: samenwerken in vertrouwen*:

- ✓ Bereikbare voorzieningen en ontmoetingsplekken
- ✓ Onderwijs, sport en cultuur als basis voor gelijke ontwikkelingskansen voor jong en oud.
- ✓ Iedereen kan meedoen aan het maatschappelijke leven
- ✓ Een vitale en leefbare gemeente, waarin kunst en cultuur een stimulerende en verbindende functie hebben

Veranderen én bezuinigen

De veranderende bibliotheken in Eelde, Vries en Zuidlaren spelen een wezenlijke rol in de gemeente Tynaarlo als het gaat om participatie, het ontwikkelen van 21ste-eeuwse vaardigheden, een leven lang leren en een vitaal platteland. Deze rol willen we versterken en verder invullen. Tegelijkertijd staat Bibliotheek Tynaarlo voor een stevige bezuinigingstaakstelling.

De gemeente Tynaarlo besloot eind 2014 de subsidie voor het bibliotheekwerk binnen vier jaar tijd te verlagen van €523.695 naar €273.695. Dankzij de aangenomen motie van 8 november 2016 zijn de laatste tranches van deze bezuiniging tenminste drie jaar uitgesteld. Voor de toekomst van Bibliotheek Tynaarlo is dit een belangrijk besluit. In deze periode kunnen we onze transitie verder doorvoeren, goede plannen maken en anticiperen op de uitgestelde bezuinigingen.

Bibliotheekgebruik in de gemeente Tynaarlo

De bibliotheken in Eelde, Vries en Zuidlaren hebben gezamenlijk bijna 10.000 leden. Deze leden zijn onder te verdelen in jeugdleden (65%) en volwassen leden (35%). Het aantal volwassen leden neemt af en dat is een landelijke tendens. Toch is nog altijd 30,7% van de inwoners van de gemeente Tynaarlo lid van de Bibliotheek en daarmee zitten we ruim boven het landelijk gemiddelde van 25%!

Ledenaantallen

Het aantal jeugdleden daalt met slechts 1%. Dat heeft alles te maken met de Bibliotheek op school (dBos). Het aantal nieuwe jeugdleden is ten opzichte van 2010 gegroeid met 13%. Tegelijkertijd zien we een afname van het aantal volwassen leden van 29%. Het aantal nieuwe volwassen leden is in deze periode bijna gehalveerd. Ontlezing en de opmars van internet spelen daarbij een belangrijke rol, maar ook de onrust over mogelijke sluiting van vestigingen is hierop van invloed geweest.

Uitleningen

Minder leden betekent minder uitleningen. Ook dat is een landelijke tendens. Ten opzichte van 2010 is het aantal uitleningen in de gemeente Tynaarlo in 2015 teruggelopen met 32,5%. Het aantal webbezoeken is minder sterk teruggelopen, namelijk met 8,6%.

De Bibliotheek op school (dBos)

Het concept de Bibliotheek op school (dBos), waarop we in Tynaarlo sterk hebben ingezet, laat een stijgende lijn zien. Deze aanpak werpt zijn vruchten af.

- ✓ Van de twintig basisscholen doen negentien mee aan dBos, zo bereiken we ruim 3.000 leerlingen.
- ✓ Het aantal jeugdleden is in 2015 met 28% gestegen ten opzichte van 2014.
- ✓ Het aantal jeugduitleningen is gestegen met 14%, terwijl er het jaar daarvoor een daling was van 7%.
- ✓ Het dBos-concept leidt tot betere resultaten op de Citotoets.

Uit de evaluatie van het eerste jaar dBos blijkt dat scholen zeer tevreden zijn over de dienstverlening van Bibliotheek Tynaarlo. De collectie en de inzet van professionele leesconsulent wordt zeer gewaardeerd. Dankzij dBos ervaren kinderen meer leesplezier. Zelf boeken uitzoeken die ze vervolgens mogen lezen in de klas vinden ze heerlijk. De Bibliotheek is het paradepaardje van de school.

E-books

Gebruik van e-books stijgt ook in de gemeente Tynaarlo. Het aantal accounts is gestegen met 77% en het aantal downloads met 74%. In 2015 hadden 774 leden een e-bookaccount en samen leenden zij 4.911 e-books.

Strategische visie Drentse bibliotheken 2015-2017

De Drentse bibliotheken willen in het verlengde van de toekomstvisie voor bibliotheken van de commissie Cohen¹ op eigentijdse invulling geven aan hun vijf kernfuncties lezen, leren, informeren, cultuur en ontmoeting. Vier speerpunten staan daarbij centraal.

Speerpunt 1: Klassieke Bibliotheek

- De focus van de Bibliotheek verschuift van collectie naar connectie. Dat betekent een kleinere collectie en meer focus op het tot stand brengen, stimuleren en faciliteren van waardevolle verbindingen die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen.
- Het uitleenproces verloopt zo efficiënt mogelijk: meer zelfservice en inzet van vrijwilligers, zodat bibliotheekmedewerkers zich kunnen richten op de maatschappelijke taken.
- Op basis van het spreidingsplan komen we tot een indeling van XS-, S-, M-, L- en XL-bibliotheken.
- Elke Drentse gemeente heeft een 'vlaggenschip bibliotheek'. Deze Bibliotheek heeft de allure van een grand café en werkt samen met andere culturele organisaties, onder andere met een uitgebreide, gezamenlijke activiteitenprogrammering.

Speerpunt 2: Innovatie (Digitale Bibliotheek)

- Op basis van een gezamenlijke innovatieagenda, die goed aansluit op de maatschappelijke taken, besteden alle Drentse bibliotheken aandacht aan mediawijsheid, informatievaardigheden en hun rol als broedplaats voor burgerinitiatieven.

Speerpunt 3: Educatie

- Samen met het Bondgenootschap voor Geletterdheid regio Drenthe, Stichting Lezen en de Drentse gemeenten versterken de bibliotheken de basisvaardigheden van de inwoners van Drenthe.
- Met Boekstart en dBos op de basisscholen en in het voortgezet onderwijs stimuleren, ondersteunen en faciliteren bibliotheken een doorlopende leeslijn voor alle Drentse kinderen van 0 tot 18 jaar.

Speerpunt 4: Sociaal domein

- De Bibliotheek wil de participatiesamenleving bevorderen. Dat doen de Drentse bibliotheken bijvoorbeeld door meer ruimte in te richten voor non-formele educatie, gericht vrijwilligers te zoeken en in te zetten, voorlichting, informatie en advies te geven, een leven lang leren te stimuleren, faciliteren en ondersteunen en een ontmoetingsplek te bieden.
- De Bibliotheek versterkt digitale vaardigheden, zodat iedereen in Drenthe mee kan doen. Via cursussen Klik & Tik en Digisterker leren mensen omgaan met de elektronische dienstverlening van de overheid, bijvoorbeeld van het UWV en de Belastingdienst.
- Met jouw.buzz kan de Bibliotheek altijd en overal een mobiele les- en cursusruimte beschikbaar stellen. Zo worden alle producten en diensten maximaal ingezet.

¹ Bibliotheek van de toekomst – knooppunt voor kennis, contact en cultuur (Sectorinstituut Openbare Bibliotheken, Den Haag, januari 2014)

Strategie Bibliotheek Tynaarlo

Uitgangspunt voor de strategie van Bibliotheek Tynaarlo is de Strategische visie van de Drentse bibliotheken 2015-2017, aangescherpt op basis van de situatie en beleidsambities in de gemeente.

Spreiding bibliotheekwerk in de gemeente Tynaarlo

Het spreidingsplan van de Drentse bibliotheken gaat uit van provinciebrede dekking van dBos, kleinere, mogelijk minder fysieke vestigingen en in elke gemeente tenminste één grotere vestiging. Daarbij is de Bibliotheek waar mogelijk onderdeel van een multifunctionele accommodatie, brede school of andere combinatie van voorzieningen. Qua omvang en dienstverlening zijn de bibliotheekvoorzieningen ingedeeld in XS, S, M, L en XL. In totaal is de ureninzet in Tynaarlo 73 uren.

Bibliotheek Tynaarlo kiest voor een mediumvestiging in Eelde, een small/mediumvestiging in Vries en een large-vestiging in Zuidlaren. Bibliotheek Eelde krimpt vanaf 2018, daarom onderzoeken we alternatieve huisvestingsmogelijkheden. Bibliotheek Vries verhuist naar een andere locatie. Bibliotheek Zuidlaren blijft in het huidige gebouw en zoekt intensieve samenwerking met andere partijen. Op het gebied van activiteiten én huisvesting.

Bibliotheek Vries (small/medium)

Dienstverlening in Vries

- ✓ Geeft invulling aan de kernfuncties lezen, ontmoeten, informatie en educatie
- ✓ Richt zich op kinderen (0 t/m 12 jaar) en in beperkte mate op volwassenen
- ✓ Biedt (digitale) toegang tot de catalogus
- ✓ Biedt toegang tot naslagbestanden via een pc in de Bibliotheek
- ✓ Biedt een collectie van ongeveer 7.500 boeken
- ✓ Biedt een leestafel, een beperkt tijdschriften- en krantenaanbod en wifi
- ✓ Biedt cursussen aan op het gebied van digitale vaardigheden
- ✓ Handhaaft de huidige openingstijden: ma 14.00 – 20.00 uur, wo 14.00 – 17.00 uur, do 14.00 – 17.00 uur en vr 14.00 – 17 uur, is in totaal 15 uur open
- ✓ Gedeeltelijk gerund door vrijwilligers onder auspiciën van een beroepskracht, met inzet van selfserviceapparatuur

Bibliotheek Eelde (medium)

Dienstverlening in Eelde

- ✓ Geeft invulling aan vijf kernfuncties: leren, lezen, informeren, ontmoeting en cultuur (cultuur zo veel mogelijk in samenwerking met andere (culturele) organisaties)
- ✓ Richt zich op kinderen (0 t/m 12 jaar) en volwassenen
- ✓ Biedt (digitale) toegang tot de catalogus
- ✓ Biedt toegang tot naslagbestanden via een pc in de Bibliotheek
- ✓ Biedt een collectie van ongeveer 12.000 boeken
- ✓ Biedt een leestafel, een redelijk tijdschriften- en krantenaanbod en wifi
- ✓ Biedt cursussen aan op het gebied van digitale vaardigheden
- ✓ Handhaaft de huidige openingstijden: di 11.00 – 20.00 uur, wo 11.00 – 17.00 uur, do 11.00 – 17.00 uur, vr 11.00 – 17.00 uur en zat 11.00 – 14.00 uur, is in totaal 30 uur open
- ✓ Gedeeltelijk gerund door vrijwilligers onder auspiciën van beroepskrachten, met inzet van selfserviceapparatuur

Bibliotheek Zuidlaren (large)

Dienstverlening in Zuidlaren

- ✓ Geeft invulling aan vijf kernfuncties: leren, lezen, informeren, ontmoeting en cultuur (cultuur zoveel mogelijk in samenwerking met andere (culturele) organisaties)
- ✓ Richt zich op kinderen (0 t/m 12 jaar) en volwassenen
- ✓ Biedt (digitale) toegang tot de catalogus
- ✓ Biedt toegang tot naslagbestanden via een pc in de Bibliotheek
- ✓ Biedt een collectie van ongeveer 15.500 banden
- ✓ Biedt een leestafel, een ruim tijdschriften- en krantenaanbod en wifi
- ✓ Handhaaft de huidige openingstijden: ma 11.00 – 17.00 uur, di 11.00 – 17.00 uur, wo 11.00 – 17.00 uur, do 11.00 – 20.00 uur, vr 11.00 – 17.00 uur en zat 11.00 – 15.00 uur, is in totaal 37 uur open
- ✓ Is volledig bezet door beroepskrachten, ondersteund door vrijwilligers, met inzet van selfserviceapparatuur en een opruimedewerker

Bibliotheek Tynaarlo kan dankzij deze spreiding, via dBos op de basisscholen en middels de Boekendienst-aan-huis, voor minder mobiele bibliotheekleden, alle doelgroepen blijven bedienen. Daarmee ligt er een goede basis voor het bibliotheekwerk en daarmee voor de verdere invulling van onze speerpunten en kernfuncties.

Kernfuncties in de gemeente Tynaarlo

Lezen, leren, informeren, cultuur en ontmoeting; dat zijn de kernfuncties waaraan Bibliotheek Tynaarlo een eigentijdse invulling wil geven. Hoe we dat doen beschrijven we hieronder.

Lezen (geletterdheid)

Bibliotheek Tynaarlo werkt aan een van de belangrijkste basisvaardigheden van mensen: geletterdheid. Dat gebeurt door zo vroeg mogelijk te beginnen met leesbevordering en het stimuleren van leesplezier via Boekstart en dBos. Promotieonderzoek van Thijs Nielen toont aan dat kinderen op dBos-scholen meer lezen en een betere leesvaardigheid hebben dan kinderen op scholen die geen speciale aandacht besteden aan de boekencollectie.

Lezen staat onder druk. Nederlanders lezen steeds minder. De hoeveelheid tijd die we gemiddeld per dag lezen is tussen 2013 en 2015 teruggelopen van 42 naar 37 minuten.² En dat terwijl laaggeletterdheid een serieus probleem is. Daarom spant de Bibliotheek zich in om ook volwassenen aan het lezen te krijgen. Bijvoorbeeld met promotionele acties als de Boekenweek en Nederland Leest, tentoonstellingen of door bijzondere boeken onder de aandacht te brengen.

Uit een recent rapport van de Algemene Rekenkamer³ blijkt dat maar liefst 2,5 miljoen mensen laaggeletterd zijn. Deze mensen hebben zoveel moeite met lezen en schrijven dat dit hen ernstig belemmert in hun dagelijks functioneren. Zo kunnen ze bijvoorbeeld niet zelf een treinkaartje kopen, de bijsluiter van hun medicijnen lezen, formulieren invullen of berichtjes sturen met een smartphone. Kortom; ze komen in onze digitale informatiemaatschappij aan de zijlijn te staan.

Eén op de elf inwoners van Drenthe is laaggeletterd. Voor de gemeente Tynaarlo lopen de berekeningen uiteen van vijf op de honderd tot ruim tien op de honderd inwoners. Volgens de cijfers van de Stichting Lezen & Schrijven⁴ is het percentage laaggeletterden in Tynaarlo 5%.

Samen met andere organisaties zoals het Bondgenootschap voor een geletterd Drenthe, scholen, sociale teams en werkgevers bestrijden de bibliotheken laaggeletterdheid. In 2015 is een Taalakkoord getekend, waarmee de Drentse gemeenten, inclusief Tynaarlo, verantwoordelijkheid nemen op het gebied van laaggeletterdheid door samen met andere organisaties te bouwen aan een duurzaam taalnetwerk. Landelijke actieprogramma's als *Tel mee met taal*, *Boekstart* en *Taal voor het leven* helpen daarbij. Vanwege het stigma 'laaggeletterd' spreken we overigens liever over basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen en omgaan met computers). Bibliotheek Tynaarlo werkt met het ondersteuningsprogramma *Taal voor het Leven*⁵. Dat betekent dat we gemeenten en organisaties helpen met het organiseren van taalscholing voor mensen die

² Ze: <http://bit.ly/2idr9hG>

³ Ze: <http://bit.ly/1Nm3QP>

⁴ Regionale spreiding van geletterdheid (Stichting Lezen & Schrijven, 2015)

laaggeletterd zijn en beter willen leren lezen, schrijven, spreken, rekenen of omgaan met computers. In Tynaarlo is een breed samengestelde werkgroep gevormd waar de bibliotheek deel van uitmaakt. Sociale teams in de wijken en dorpen worden opgeleid om laaggeletterden op te sporen, hun probleem bespreekbaar te maken en te zorgen dat ze de juiste hulp krijgen.

Daarnaast zetten de Drentse bibliotheken in op Taalhuizen. Ook Bibliotheek Tynaarlo maakt zich sterk voor een Taalhuis in een van de bibliotheekvestigingen in Tynaarlo. Een laagdrempelige plek waar mensen samen met vrijwilligers kunnen werken aan hun basisvaardigheden.

Leren (educatie)

Bibliotheek Tynaarlo zet 37 uur per week educatiemedewerkers in. Zij ondersteunen het onderwijs via het concept dBos en geven samen met de kinderopvang invulling aan Boekstart.

De Bibliotheek op school (dBos)

Bibliotheek Tynaarlo zet sterk in op het onderwijs als strategische partner. De jeugd komt steeds minder naar de Bibliotheek, daarom komt de Bibliotheek naar de jeugd. In Drenthe streven we ernaar dat iedereen binnen een straal van vier á vijf kilometer terecht kan bij een bibliotheekvoorziening. Dat kan een vestiging zijn of dienstverlening op een school. Speerpunten uit het beleidsplan voor het bibliotheekwerk voor jeugd en jongeren zijn leesbevordering, voorkomen en bestrijden van taalachterstand & laaggeletterdheid en mediawijsheid.

In de praktijk geven we hier succesvol vorm aan met het concept dBos, waarmee bibliotheekwerk een structurele plaats op school krijgt. Niet alleen fysiek, maar ook door integratie in het lesrooster. Natuurlijk kunnen leerlingen daarnaast terecht in de bibliotheekvestigingen, bijvoorbeeld voor het Makkelijk Lezen Plein, voorlezen op zaterdag of de Kinderboekenweek.

Wat is het doel van dBos? Kinderen leren lezen op de basisschool, maar ze leren het nog beter als ze ook thuis lezen en voorgelezen worden. De Bibliotheek wil dit bevorderen, samen met de school. Met dBos bieden we scholen een geïntegreerd dienstenpakket uitgevoerd door een leesconsulent die de leerkracht ondersteunt en ontlast. Scholen en bibliotheken ontwikkelen een structurele samenwerking die voor beide partijen interessant is. Gemeentes zijn daarbij belangrijke partners.

Gemeente Tynaarlo heeft geld beschikbaar gesteld voor de invoering van de Bibliotheek op school. Mede daardoor functioneert dBos nu op negentien van de twintig scholen. De komende jaren handhaaft Bibliotheek Tynaarlo de huidige dienstverlening. Landelijke ontwikkelingen op dit gebied volgen we op de voet, zodat we deze aanpak waar mogelijk kunnen versterken.

Boekstart

Boekstart is een landelijk programma om kinderen vanaf de geboorte totdat ze naar school gaan kennis te laten maken met boeken. Uit onderzoek blijkt dat kinderen die dan al in aanraking komen met boeken een voorsprong ontwikkelen bij het leren lezen. En daar hebben ze hun hele leven voordeel van. Bibliotheek Tynaarlo is in 2010 begonnen met Boekstart samen met de gemeente en het consultatiebureau.

Hoe gaat dit in zijn werk? Ouders/verzorgers krijgen als hun baby ongeveer 3 maanden oud is van de gemeente een waardebon voor een gratis BoekStartkoffertje. In dit koffertje vinden zij twee babyboekjes, een boekenlegger, informatie over het belang van voorlezen en de dienstverlening van de Bibliotheek. De resultaten hiervan in de gemeente Tynaarlo (per 31 december 2014):

- ✓ 20% van de 0-jarigen is lid van de Bibliotheek (56 kinderen)
- ✓ 35% van de 1-jarigen is lid van de Bibliotheek (91 kinderen)
- ✓ 47% van de 2-jarigen is lid van de Bibliotheek (138 kinderen)
- ✓ 60% van de 3-jarigen is lid van de Bibliotheek (176 kinderen, Drents gemiddelde 51%)

De Bibliotheek en de kinderopvangorganisaties Trias en Skid sloten in januari 2015 een samenwerkingsovereenkomst om op vier voorschoolse locaties 'Boekstart in de Kinderopvang' te realiseren. Doel is kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar, hun ouders/verzorgers en pedagogische medewerkers via de kinderopvang intensief met boeken en het lezen ervan in aanraking te brengen en ze zo te binden aan de Bibliotheek. Dat gebeurt onder andere met een mooie, actuele collectie boeken, gecertificeerde voorleescoördinatoren en structureel voorleesbeleid. In Tynaarlo bereiken we op deze manier 460 kinderen.

⁵ Zie voor meer informatie: <http://bit.ly/2iehoQW>

Informereren

In onze steeds complexere informatiesamenleving, is het niet vanzelfsprekend dat iedereen zijn weg hierin weet te vinden. De Bibliotheek zorgt voor een laagdrempelige toegang tot informatie. Wij willen de inwoners van de gemeente Tynaarlo daarbij ondersteunen, inspireren en verrassen als betrouwbare adviseur.

Ontmoeting en cultuur

Door de ruime openingstijden kunnen mensen terecht in de Bibliotheek voor een krantje, om een kopietje te maken, om elkaar te ontmoeten of om een door de Bibliotheek georganiseerde culturele activiteit (lezing van een schrijver, filmavond, expositie, enz.) bij te wonen.

Ondersteuning Biblionet Drenthe

Bibliotheek Tynaarlo maakt deel uit van een groter geheel. Deze stelselstructuur maakt de dienstverlening, zoals Bibliotheek Tynaarlo die de inwoners van de gemeente Tynaarlo biedt, mogelijk. Biblionet Drenthe ondersteunt in de vorm van werkgeverschap, HRM, ICT, financiële administratie, marketing & communicatie en secretariaat. Andere zaken die Biblionet vanwege efficiency 'Drenthebreed' verzorgt en regelt zijn:

- ✓ aansluiting op de provinciale digitale infrastructuur (o.a. uitleensysteem, werkpleksservice, WiFi);
- ✓ aansluiting op de landelijke digitale infrastructuur (o.a. e-bookplatform, Nationale Bibliotheekcatalogus, inkoop van digitale content);
- ✓ collectioneren van media;
- ✓ interbibliothecair leenverkeer;
- ✓ innovaties ontwikkelen voor de fysieke bibliotheken.

Digitale bibliotheekproducten en -diensten

De gemeente Tynaarlo heeft hooggespannen verwachtingen van de steeds verdergaande digitalisering. Bibliotheek Tynaarlo sluit zich zeker aan bij de mening dat digitalisering van invloed is op de levensstijl van mensen, ook waar het de Bibliotheek betreft.

Daarnaast plaatst de Bibliotheek Tynaarlo hier toch graag een aantal kanttekeningen bij:

- ✓ Een deel van de inwoners van Tynaarlo beschikt niet over de digitale vaardigheden die nodig zijn om te vinden wat zij zoekt.
- ✓ Informatie die je via Google vindt, is niet altijd betrouwbaar. Een deel van de inwoners van Tynaarlo is niet in staat te beoordelen welke informatie wel en welke informatie niet betrouwbaar en bruikbaar is.
- ✓ Een klein deel van de inwoners van Tynaarlo (ca. 5%) heeft nog steeds geen toegang tot internet.

Ter illustratie citeren we de directeur van de sociale dienst van Rotterdam Sjef Czyzewski. Hij gaf onlangs een afscheidsinterview (Financieel dagblad, 2 december 2016) en zei daarin over mensen voor wie het moderne leven te complex is geworden: "Ze kunnen gamen of facebooken, maar ze zijn niet in staat digitaal te communiceren met de Belastingdienst of het UWV. De scheidslijn tussen mensen die het redden en de mensen die het leven niet aankunnen wordt steeds scherper."

De Bibliotheek ondersteunt mensen bij deze tekortkomingen en dat is precies de meerwaarde van onze bibliotheken ten opzichte van zoekmachines als Google. Daarbij is de Bibliotheek onafhankelijk. Natuurlijk gaan bibliotheken met hun tijd mee als het gaat om digitale ontwikkelingen (zie bijlage 1). Maar tegelijkertijd beseffen we dat adequaat gebruikmaken van alle (nieuwe) digitale mogelijkheden niet voor iedereen vanzelfsprekend is. Veel mensen hebben daar hulp bij nodig.

Dankzij de digitale mogelijkheden uniformeerden de Drentse bibliotheken hun dienstverlening. We hanteren inmiddels één pas, één set tarieven en uitleenvoorwaarden, één catalogus, één website, één huisstijl en één bibliotheeksysteem (BicatWise). Klanten halen en brengen hun boeken bij welke Drentse bibliotheek ze maar willen en reserveren gratis uit de hele Drentse collectie. Onze bibliotheken worden twee keer per week bevoorrad. Zo houden alle Drenten ook in kleinere bibliotheekvestigingen toegang tot de volledige collectie van het hele provinciale netwerk en de collectie van de Koninklijke Bibliotheek (KB). En dit waarderen zij zeer!

De KB heeft met de invoering van de nieuwe bibliotheekwet een nieuwe rol gekregen en zorgt voortaan voor de inkoop van e-content en de vormgeving van de Digitale Bibliotheek. Ook voorziet de KB de digitale collectie van context en koopt zij digitale werken in. Het Rijk financiert deze rol structureel. Als provinciale serviceorganisatie is Biblionet Drenthe verantwoordelijk voor de aansluiting op de landelijke infrastructuur, de zoekmachines en het servicemanagement.

Bibliotheek Tynaarlo wil inwoners van de gemeente Tynaarlo steeds beter van dienst zijn. Ook digitaal. Daarom draagt Bibliotheek Tynaarlo samen met de andere Drentse bibliotheken bij aan de provinciale en landelijke inzet voor betere digitale dienstverlening aan de klant door:

- ✓ te beoordelen welke innovaties van de KB de klant ten goede komen en deze vervolgens te implementeren;
- ✓ landelijke dienstverlening zoals ingekochte digitale content, het e-bookplatform, gastlenen en de Nationale Bibliotheekpas in te zetten;
- ✓ waar mogelijk aan te haken of gebruik te maken van de landelijke initiatieven om in een duidelijke context informatie aan te bieden (digitale etalages);
- ✓ de systemen die we gebruiken, zoals BicatWise, SchoolWise, ScholierenWise en Wisecat+ in overleg met de leverancier verder te ontwikkelen;
- ✓ de website te ontwikkelen;
- ✓ actief te zijn op de relevante sociale media;
- ✓ gebruik te maken van landelijke subsidieregelingen om de aansluiting met de landelijke digitale infrastructuur te regelen (voor de gemeente Tynaarlo 37.000 euro in 2012).

De fysieke en digitale dienstverlening van de Bibliotheek vormen een symbiose. Ze versterken elkaar, het één kan niet zonder het ander en de klant beleeft ze als één geheel.

E-books

"Mijn buurvrouw heeft een iPad met wel 1.000 digitale boeken, dus waarom zou ik nog naar de bibliotheek gaan?" We horen het regelmatig. Maar het is de vraag hoe legaal zo'n schijfje is. Sinds 21 januari 2014 is dit in de Bibliotheek allemaal eerlijk en netjes geregeld. Via het landelijk e-bookplatform zijn, na gezamenlijke onderhandelingen met uitgevers, hebben bibliotheekleden de beschikking over enkele duizenden rechtendragende titels. Deze e-books kunnen ze lenen en op alle apparaten lezen: laptop, tablet, e-reader en smartphone. E-books veroveren waarschijnlijk een steeds groter marktaandeel. Vooralsnog hebben veel klanten nog een voorkeur voor het fysieke boek of een combinatie van beide.

Samenwerking

Bibliotheek Tynaarlo zoekt waar mogelijk de samenwerking met andere lokale, regionale en landelijke partijen. Voorbeelden van samenwerkingspartners zijn: Culturele Raad Eelde, Culturele Vereniging Zuidlaren, Volksuniversiteit Zuidlaren, Museum de Buitenplaats Eelde, Tynaarlo Lokaal, Welzijnsinstelling Trias en het CPNB. Voor onze maatschappelijke taken proberen we aan te haken bij bestaande initiatieven zoals de Big Draw van Museum de Buitenplaats en de tentoonstelling Land-art van Terra in Eelde.

Partner bij maatschappelijke uitdagingen

Bibliotheek Tynaarlo gelooft in een netwerksamenleving, waarin het noodzakelijk is om maatschappelijke uitdagingen gezamenlijk het hoofd te bieden. Dat betekent dat we een partner willen zijn bij het bevorderen van de participatiesamenleving, een vitaal platteland met een bloeiend cultureel leven en het ontwikkelen van 21^e-eeuwse vaardigheden. Want dat is waar als Bibliotheek meerwaarde kunnen bieden. Samen kansen grijpen; daar gaan we voor.

Evaluatie

We willen het bibliotheekwerk in Tynaarlo in 2019 wederom evalueren op basis van deze meerjarenvisie 2017-2020 Bibliotheek Tynaarlo kijkt vooruit

Bijlage 1: Digitale dienstverlening van de Bibliotheek

De uitleenfunctie wordt steeds digitaler, zo kan de klant:

In de bibliotheek

- materialen aan zichzelf uitleen via selfservice in alle 3 vestigingen in Tynaarlo.
- gebruikmaken van WiFi in de bibliotheek
- betalen met iDEAL (vanaf € 4,-)
- gratis luisteren naar muziek (streaming dienst van Muziekwebluister)
- de provinciale catalogus raadplegen en materialen reserveren
- de website raadplegen en materialen verlengen
- allerhande naslagbestanden en gratis websites raadplegen

Via de website/zijn persoonlijke pagina

- de catalogus raadplegen (ook landelijke catalogi)
- zijn eigen reserveringen, NAW-gegevens en leenhistorie beheren
- zijn eigen geleende materialen verlengen
- zelf digitaal lid worden of iemand anders digitaal lid maken
- geattendeerd worden op nieuwe aanwinsten in door hem aangegeven rubrieken
- rechtstreeks reserveren bij de Centrale Discotheek Rotterdam
- een koppeling maken met sociale netwerken waaraan hij deelneemt
- een lees- en/of luisteradvies krijgen o.b.v. een referentie-auteur en/of referentie-artiest

Via de catalogus

- gratis materialen reserveren
- een verlanglijstje aanmaken van titels die hij graag wil lenen
- via web2.0-toepassingen informatie toevoegen: recensies, ratings, tags, een vriend tippen en discussiëren
- titels via allerlei sociale media delen
- per titel gedetailleerde informatie inzien (uitgever, jaar van uitgave, editie, enz.)

Via de smartphone of tablet

- de QR-code bij een titel in de catalogus scannen om deze te onthouden
- gebruik maken van de Wise-app, voor de meest gebruikte functies (catalogus, reserveren, verlengen, enz.)
De Wise-app is de app van de Drentse bibliotheken die leners op hun mobiele apparatuur kunnen downloaden en zo overal hun bibliotheekzaken kunnen doen. In Drenthe was deze app in een van de eerste provincies ingevoerd.
- gebruikmaken van de LuisterBieb-app, via welke ca. 300 gesproken boeken te beluisteren zijn

Via het landelijk e-bookplatform

- als lid gratis actuele rechtenvrije en daarmee legale e-books lenen
- gratis gebruik maken van de VakantieBieb-app die in de vakantieperiode een ruime selectie romans, reis- & kinderboeken aanbiedt. Deze service worden door onze leners enorm gewaardeerd.

Bijlage 2: Meedenksessies in Tynaarlo

Inwoners van de gemeente Tynaarlo denken eind maart 2017 tijdens de meedenkavonden in Eelde, Vries en Zuidlaren mee over hun Bibliotheek. Dat doen zij op basis van zeven stellingen en uiteraard brengen zij ook hun eigen aandachtspunten en ideeën in. Deze bijlage geeft hiervan een overzicht.

Stellingen

1. Ik weet exact voor welke diensten en producten ik bij de Bibliotheek terecht kan
2. Als ik hulp nodig heb bij digitale overheidsdiensten ga ik naar de Bibliotheek
3. De medewerkers in de Bibliotheek geven mij het gevoel dat de klant koning is
4. Een Bibliotheek hoeft geen grote collectie te hebben zolang ik de boeken maar gemakkelijk kan aanvragen
5. De aanpak van laaggeletterdheid begint in de Bibliotheek
6. De Bibliotheek organiseert voldoende activiteiten op het gebied van lezen en literatuur
7. De Bibliotheek is voldoende zichtbaar in het dorp

Stelling	Eens	Oneens	Blanco
1	16	13	2
2	12	19	-
3	28	1	2
4	9	19	3
5	6	16	9
6	13	15	3
7	17	11	3

Zuidlaren

Ingebrachte punten/ideeën n.a.v. de stellingen:

- Ik heb vandaag allemaal nieuwe dingen gehoord. Ik wist dus nog niet wat de Bibliotheek allemaal te bieden heeft. Maar ik weet nu wel waar ik naar moet vragen.
- Als ik problemen heb met de digitale overheid, probeer ik het eerst zelf uit te zoeken. Daarna ga ik de instantie zelf bellen. Misschien zou ik ten slotte wel naar de Bibliotheek gaan.
- Niet alle frontofficemedewerkers zijn even vriendelijk, ik heb weleens gehoord dat iemand kattig reageerde op een vraag van een klant.
- De collectie hoeft niet persé groot te zijn, maar wel divers, want:
 - Ik wil boeken graag kunnen inkijken voor ik ze ga lenen.
 - Door te struinen kom ik op ideeën voor boeken die ik anders niet zou lenen.
 - De boeken moeten dan wel gratis (dus binnen de provincie) te lenen zijn.
- Laaggeletterdheid is zeker een taak voor de Bibliotheek, onder bepaalde voorwaarden:
 - Het moet vanzelfsprekend zijn dat iedereen in de Bibliotheek terecht kan.
 - De Bibliotheek kan bedreigend zijn voor mensen die niet kunnen lezen; moet dus veilig gemaakt worden.
 - Er is veel schaamte voor laaggeletterdheid, dus de drempel moet laag zijn en niet-stigmatiserend. Bijvoorbeeld een koffieochtend waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.
- De Bibliotheek organiseert al heel veel leuke activiteiten op het gebied van lezen en literatuur (IJsland, Brandweermannen). Maar:
 - Ik zou wel weer een beroemde schrijver willen horen.
- De Bibliotheek is niet voldoende zichtbaar in het dorp. Suggesties om dat te verbeteren:
 - Posters en flyers ophangen bij sociale teams (Lentis, Ludinge), op middelbare scholen, bij huisartsen en tandartsen.
 - Schoolkinderen lokken met een cadeautje.
 - Actiever zijn in het dorp, dus buiten de Bibliotheek. Bijvoorbeeld op de rommelmarkt met afgeschreven boeken, of activiteiten samen met sociale teams organiseren in verzorgingshuizen.

Algemene opmerkingen:

- De PressReader is bijna te mooi om waar te zijn.
- E-books worden niet gebruikt door deze lezers.
- ALP-hoek wordt bijna geen aandacht aan besteed. Is ook niemand die de daisyreader ooit gebruikt. Daar zou best wat meer nadruk op gelegd kunnen worden.

- Verlengen gaat vaak fout.
- Wachtwoord op de website werkt niet altijd goed.
- Het zou mooi zijn als alle leden een waarschuwing krijgen als ze de boeken moeten inleveren (niet alleen bij Groot Abonnement).

Eelde

Ingebrachte punten/ideeën n.a.v. de stellingen:

- Het zou mooi zijn als de Bibliotheek me kan helpen bij digitale overheidsinformatie.
- Digitale overheidsinformatie is een goed aandachtspunt.
- Ik heb geen hulp nodig bij digitale overheidsinformatie maar het is zeker nuttig voor anderen.
- De collectie moet niet te klein worden.
- Op gereserveerde boeken moet je vaak lang wachten.
- In de Bibliotheek snuffelen maakt dat mijn interesse wordt gewekt.
- Ik ben niet voor een te kleine collectie, het is prettig om rond te kijken in de kasten.
- De aanpak van laaggeletterdheid begint niet bij de Bibliotheek maar de Bibliotheek kan hier wel een goede rol in spelen.
- De Bibliotheek is er voor ondersteuning bij laaggeletterdheid.
- Het signaleren laaggeletterdheid begint thuis en/of op school. De Bibliotheek moet ondersteunen bij de aanpak.
- Het woord 'begint' in de stelling is niet op zijn plaats. De Bibliotheek is zeker belangrijk bij de aanpak laaggeletterdheid maar het begint daar niet.

Algemene opmerkingen

De architect Aat Vos heeft een boek geschreven over publieke ruimtes: *3RD4all to create a relevant public space*. Hij heeft ook veel bibliotheken ingericht zowel in Nederland als in het buitenland. Hij geeft adviezen voor ruimtes, die hij 'the third public space' noemt zoals cultuurhuizen, bibliotheken, parken, start-up cafés en wil zo een bijdrage leveren aan een vitale samenleving. Hij pleit voor een nieuwe Bibliotheek, waar de ontmoeting het belangrijkste is. De Bibliotheek moet gewoon altijd open zijn van 10.00 – 22.00 uur, er hoeven niet altijd bibliothecarissen aanwezig te zijn. Iedereen moet de ruimte van een Bibliotheek op eigen wijze kunnen gebruiken.

Plaats van de nieuwe Bibliotheek

- in het centrum van Eelde/Paterswolde
- de Bibliotheek blijft in dit pand met andere partners
- de Hema (de Hema gaat naar het pand van Blokker)
- Samen met OI Eel en het Klompenmuseum naar de Centrumschool

Jongeren

De leeftijdsgroep van 12 tot 18 komt niet meer in de Bibliotheek. Er is te weinig van hun gading. Tip: meer e-books voor jongeren. Contracten voor e-books uitbreiden naar internationale uitgeverijen van e-books.

Vluchtelingen/Migranten

Graag ook aandacht voor deze groepen in onze gemeente.

Zichtbaar

- meer artikelen/advertenties in Dorpsklanken zetten
- meer plaatsen op Facebook en Twitter
- aanwezig zijn met een bibliotheekstand op de Eelder jaarmarkt
- de gemeente aan alle inwoners een brief laten sturen, waarin o.a. een gratis abonnement voor een jaar wordt aangeboden

Bibliotheken Tynaarlo

Er wordt geconstateerd dat de inwoners van Vries, Zuidlaren en Eelde, niet naar een andere plaats zullen gaan voor de bibliotheek. De inwoners hebben niets met de inwoners van de andere plaatsen.

Als de Bibliotheek van Eelde (te) klein wordt, dan gaan de leden echt niet naar Zuidlaren, maar eerder naar Haren. Citaat: "Als hier geen Bibliotheek van formaat komt, dan kun je het wel vergeten."

Men vindt het jammer dat Zuidlaren de hoofdvestiging wordt en daarmee ook de grootste collectie heeft. Volgens de aanwezigen zit er weinig verschil in de grootte van de dorpen. Ook het Taalhuis wordt in Zuidlaren gevestigd.

Vries

Ingebrachte punten/ideeën n.a.v. de stellingen:

- Onbekendheid van producten zoals luisterboeken, PressReader, Oefenen.nl, Belastingspreekuur, Digisterker, Klik & Tik.
- Meer aandacht voor overkoepelende activiteiten met o.a. Trias: zitten we elkaar niet in het vaarwater.
- De Bibliotheek op school (dBos): niet op alle scholen in Tynaarlo is het mogelijk boeken mee naar huis te geven, dit wordt als erg zorgelijk ervaren, vooral omdat de jeugdcollectie in Vries niet groot is.
- Wat bijzonder dat de gemeente niet op deze avond aanwezig is (later kwam mevrouw Lubbers van de PvdA nog meeluisteren).
- Meer aandacht voor de Bibliotheek in de Vriezepost.
- Reserveren van boeken lang niet voor iedereen een oplossing voor de kleinere collectie; men wil de boeken zien.
- Waarom niet vaker wisselen van collectie, dit kan toch ook binnen de gemeente Tynaarlo?
- Te beperkte jeugdcollectie.
- Schrijvers uitnodigen in Vries.
- Boek aan huis weer opnieuw starten voor de ouderen. Dit kan in samenwerking met de ouderenbus van Trias.
- Samenwerken met de Volksuniversiteit Zuidlaren.